

**SUBIECTUL INFRAȚIUNILOR PRIVIND TRAFICUL DE PERSOANE
ÎN DREPTUL COMPARAT****Mihai ȘTEFĂNOAIA***Catedra Drept Penal și Criminologie*

This article is focused on examining the characteristics of the subject of the offenses on human trafficking in the comparative law. Among others, it is concluded that the victim's parent or other person who is liable for the actions of the victim, may be (but not necessarily) a special subject of the offence on minor trafficking (child trafficking). Likewise, is shown that it is not appropriate to implement in the legislation of the Republic of Moldova and Romania patterns from Cambodian law, Mauritius, Ghana and Cyprus. The last ones are models assuming the assimilation of the offender's acts regarding the offenses on human trafficking with the acts of the secondary participants regarding the offence in question, as well as with the acts of the persons that are only involved in the offenses on human trafficking.

Așa cum menționează, pe bună dreptate, G.C. Zaharia, de regulă, subiectul infracțiunilor privind traficul de persoane este necircumstanțiat [1]. În alți termeni, pentru a fi subiect al infracțiunilor în cauză, este suficient, de regulă, ca persoana să îndeplinească condițiile generale privitoare la vârsta minimă a răspunderii penale și la responsabilitate.

În legătură cu responsabilitatea subiectului infracțiunii, precizăm că, așa cum rezultă, de exemplu, din art.40 din Codul penal al Finlandei din 19.12.1889, autorul unei infracțiuni răspunde penal dacă este responsabil din punct de vedere penal. Potrivit art.39 din Codul penal al Japoniei din 24.04.1907, nu este pedepsibilă fapta penală săvârșită de o persoană alienată mintal. Conform art.20 din Codul penal al Portugaliei din 23.09.1982, nu i se poate imputa nimic celui care, din cauza unei afecțiuni psihice, nu este capabil să evalueze caracterul ilegal al acesteia sau să ia o decizie în legătură cu această evaluare. În acord cu § 16 din Codul penal al Danemarcei din 15.04.1930, persoanele, care în momentul săvârșirii faptei nu erau conștiente de ceea ce săvârșesc din cauza unei boli sau stări psihice, nu sunt pasibile de pedeapsă penală.

Cât privește vârsta minimă a răspunderii penale, în legislațiile penale ale diferitelor state nu există o poziție unitară. De exemplu, așa cum rezultă din art.40 din Codul penal al Finlandei din 19.12.1889, autorul unei infracțiuni răspunde penal dacă la momentul săvârșirii infracțiunii a atins vârsta de 15 ani. De asemenea, în acord cu art.6 din Capitolul 1 al Codului penal al Suediei din 21.12.1962, nu se sancționează faptele săvârșite de o persoană, înainte ca aceasta să fi împlinit vârsta de 15 ani. Potrivit art.19 din Codul penal al Portugaliei din 23.09.1982, minorilor de până la 16 ani nu li se poate imputa nimic. În corespundere cu art.17 din Codul penal al Chinei din 14.03.1997, persoanele, care au atins vârsta de 16 ani și care au săvârșit infracțiuni, trebuie trase la răspundere penală. Conform art.19 din Codul penal al Spaniei din 23.11.1995 [2], persoanele cu vârsta de până la 18 ani nu răspund penal.

În context, prezintă interes propunerea lui B.U. Seithojin, adresată legiuitorului kazah, de a ridica vârsta minimă a răspunderii penale pentru infracțiunea, prevăzută la art.133 „Traficul de minori” din Codul penal al Kazahstanului din 16.07.1997, de la 16 la 18 ani; autorul dat face analogie cu infracțiunea de atragere a minorului în activitatea infracțională (art.131 CP RK) și cu infracțiunea de atragere a minorului în săvârșirea unor fapte antisociale (art.132 CP RK), în cazul cărora vârsta minimă a răspunderii penale este de 18 ani [3]. O problemă similară există și în legea penală a Republicii Moldova: este greu de înțeles de ce, în cazul infracțiunilor contra minorilor (art.206-209 CP RM), numai infracțiunile prevăzute la art.208 și 209 CP RM presupun că subiectul are o altă limită minimă de vârstă a răspunderii penale decât cea de 16 ani, și anume – cea de 18 ani.

Iată ce afirmă S.Brînza și V.Stati vizavi de situațiile care sunt în multe privințe similare: „Nu este suficient fundamentată completarea art.174 CP RM cu alineatul (2). În locul acestei remanieri, era mult mai oportun ca legiuitorul să fi distanțat vârsta maximă a victimei infracțiunii de vârsta minimă a subiectului infracțiunii. Varianta optimă ar fi fost vârsta de 18 ani ca vârstă minimă a subiectului infracțiunii, păstrându-se neschimbată vârsta maximă a victimei infracțiunii” [4]; „Calitatea art.175 „Acțiuni perverse” din Codul penal suscită anumite rezerve. În primul rând, se prezintă ca oarecum absurd coraportul de vârstă a victimei față de vârsta subiectului infracțiunii. În concepția legiuitorului, subiectul având vârsta de 14 ani poate fi tras la răspundere

penală pentru săvârșirea de acțiuni perverse față de o persoană despre care se știa cu certitudine că nu a atins vârsta de 16 ani. Chiar să comporte pericol social asemenea acțiuni, luând în considerație vârsta celor doi? Dacă este posibilă în genere o astfel de ipoteză în realitatea socială. În contrast, în cazul infracțiunilor prevăzute la art.208 și 209 CP RM, vârsta subiectului infracțiunii a fost corelată cu vârsta victimei, astfel încât să nu apară asemenea situații paradoxale. În mod similar, recomandăm ca din alin.(2) art.21 CP RM să se excludă referirea la art.175 CP RM. În acest fel, vârsta minimă de răspundere penală a subiectului infracțiunii, prevăzute la art.175 CP RM, va fi de 16 ani. Ca și vârsta maximă a victimei" [5].

Considerăm că cel care săvârșește trafic de copii ar trebui să aibă, la momentul săvârșirii infracțiunii, vârsta de 18 ani. Invocând ipotezele asemănătoare atestate în cazul infracțiunilor prevăzute la art.208 și 209 CP RM, susținem ca oportună corelarea vârstei subiectului infracțiunii specificate la art.206 CP RM cu vârsta victimei acestei infracțiuni. În consecință, recomandăm ca sintagma „de o persoană care a atins vârsta de 18 ani” să completeze alin.(1) art.206 CP RM: după cuvintele „asupra copilului” și înainte de cuvintele „în scopul”.

După ce ne-am referit la condițiile generale ce caracterizează subiectul infracțiunilor privind traficul de persoane, să abordăm problema privind condițiile speciale vizând acest subiect. Or, mai sus, s-a evocat că, de regulă, subiectul infracțiunilor privind traficul de persoane este necircumstanțiat. Totuși, în cazuri de excepție, legiuitorul recurge la circumstanțierea calităților speciale ale subiectului infracțiunilor privind traficul de persoane.

În opinia unor autori, în ipoteza traficului de copii, subiectul poate fi doar unul special, și anume: părintele victimei sau o altă persoană care poartă răspundere pentru acțiunile victimei [6]. O asemenea părere nu este întemeiată și nu rezultă nici din prevederile legislației ruse, nici din prevederile legislației altor state. După cum se va putea vedea *infra*, părintele victimei sau o altă persoană, care poartă răspundere pentru acțiunile victimei, poate fi (însă nu este necesarmente) subiect special al infracțiunii de trafic de minori (trafic de copii).

Astfel, conform pct.8° art.225-4-2 CP Fr, infracțiunea prevăzută la articolul 225-4-1 CP Fr se pedepsește cu închisoare de 10 ani și cu amendă de 1500000 € atunci când este săvârșită de către un ascendent legitim, natural sau adoptiv, al victimei infracțiunii prevăzute de articolul 225-4-1 sau de către o persoană care a deținut anterior o autoritate asupra acestei victime. Potrivit alin.5 art.4 din Legea Arabiei Saudite din 2009 cu privire la combaterea traficului de persoane, pedeapsa prevăzută de prezenta lege este dublată în cazul în care făptuitorul este soțul victimei, părintele, copilul sau tutorele acesteia, ori deține controlul asupra ei. În corespundere cu alin.2 art.281 bis din Codul penal al Boliviei din 11.03.1997, pedeapsa se cvaduplează, printre altele, atunci când făptuitorul este părintele, tutorele sau persoana care exercită îngrijirea, supravegherea sau autoritatea asupra unui copil sau adolescent. Conform lit.d) art.6 din Legea Filipinelor din 26.05.2003 cu privire la combaterea traficului de persoane, se consideră că traficul de persoane este în formă calificată în cazul în care făptuitorul este un ascendent, părinte, frate, tutore sau o persoană care își exercită autoritatea asupra persoanei traficate.

Bineînțeles, nu doar o asemenea calitate specială poate avea subiectul infracțiunilor privind traficul de persoane. De exemplu, o altfel de calitate specială o are acel subiect al infracțiunilor analizate care își folosește situația de serviciu.

În alt context, vom menționa că subiect al infracțiunilor privind traficul de persoane poate fi nu doar o persoană fizică, ci și o persoană juridică.

În acest plan, potrivit art.22 al Convenției Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane, adoptate la 03.05.2005, fiecare Parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru asigurarea tragerii la răspundere a persoanelor juridice pentru infracțiunile prevăzute de respectiva Convenție, atunci când sunt comise în numele sau în interesul lor de orice persoană fizică, care acționează fie individual, fie în calitate de membru al unui organ al persoanei juridice, care exercită o funcție de conducere în cadrul acesteia, în baza: a) unei puteri de reprezentare a persoanei juridice; b) unei autorități de a decide în numele persoanei juridice; c) unei autorități de a exercita controlul în cadrul persoanei juridice. O prevedere similară se conține la art.5 din Directiva 2011/36/UE din 05.04.2011.

Inspirați de aceste sau de alte modele, legiuitorii din diferite state stabilesc: „persoanele juridice pot răspunde penal, în conformitate cu dispozițiile art.121-2 CP Fr, pentru infracțiunile prevăzute în prezenta secțiune (se are în vedere Secțiunea I bis a Capitolului V din Titlul I al Cărții I a Codului penal al Franței din 22.07.1992 – *n.a.*). Pedepsele suportate de persoanele juridice sunt: 1° – amenda, sub rezerva condițiilor de

la articolul 131-38; 2° – pedepsele menționate la articolul 131-39 CP Fr” (art.225-4-6 CP Fr); „în cazul în care infracțiunea de trafic de ființe umane a fost săvârșită de o persoană juridică, pedeapsa stabilită se aplică persoanei responsabile de gestionarea persoanei juridice în cauză, atunci când această persoană responsabilă avea cunoștință despre săvârșirea infracțiunii. Persoana juridică răspunde pentru infracțiune în cazul în care aceasta este săvârșită în numele ei și în interesul ei, fiind pedepsită cu amendă de la zece mii de riali până la o sută de mii de riali (art.10 din Legea Omanului din 2008 cu privire la combaterea traficului de persoane); „dacă infracțiunea prevăzută la alineatul (1) este săvârșită de o persoană juridică, aceasta se pedepsește cu o amendă (alin.(6) art.418-a CP Ma); „se consideră ilegală pentru orice persoană, fizică sau juridică (sublinierea ne aparține – *n.a.*), săvârșirea oricăruia dintre următoarele acte...” (art.4 din Legea Filipinelor din 26.05.2003) cu privire la combaterea traficului de persoane etc.

În altă privință, atunci când ne referim la subiectul infracțiunilor privind traficul de persoane, avem în vedere autorul acestor infracțiuni. Însă, nu trebuie să uităm că, alături de autor, alți participanți, având un rol secundar, pot contribui într-un fel sau altul la comiterea infracțiunilor examinate.

După Gh.Alecu, „complicitatea la traficul de persoane se materializează în activitatea persoanei care, cu intenție, înlesnește sau ajută în orice mod la realizarea infracțiunii de trafic, inclusiv prin promisiunea de a tăinui bunurile provenite din săvârșirea faptei sau de a-l favoriza pe infractor, promisiune făcută anterior începerii executării sau în timpul realizării acesteia... Instigarea este posibilă și constă în activitatea unei persoane de a determina cu intenție pe o altă să efectueze una sau mai multe dintre acțiunile specifice traficului de persoane, respectiv recrutarea, transportarea, transferarea, cazarea, găzduirea sau primirea unei persoane minore sau adulte, în scopul exploatarea acesteia” [7]. Ne raliem acestui punct de vedere și mai adăugăm că printre participanții la infracțiunile privind traficul de persoane, pe lângă complice și instigator, se poate număra și organizatorul. Așa cum vom putea vedea mai jos, în cazul unor legislații, se prevede răspunderea penală nu doar pentru complicitatea sau instigarea la săvârșirea infracțiunilor privind traficul de persoane, dar și pentru organizarea acestor infracțiuni.

Însă, înainte de aceasta, trebuie de menționat că incriminarea activităților contributive în raport cu infracțiunile privind traficul de persoane este recomandată în cadrul unor acte normative internaționale. Astfel, conform lit.b),c) art.5 din Protocolul la Convenția ONU din 15.11.2000, fiecare stat parte adoptă măsuri legislative și altele necesare pentru a conferi caracterul de infracțiune faptului de a fi complice la o infracțiune stabilită conform paragrafului 1 al articolului în cauză, precum și faptului de a organiza comiterea unei infracțiuni stabilite conform paragrafului 1 din prezentul articol sau de a da instrucțiuni altor persoane pentru ca acestea să o comită. Prevederi similare se conțin la art.3 din Directiva 2011/36/UE din 05.04.2011, precum și la art.12 și 13 din Legea model a ONU din 2010 cu privire la combaterea traficului de persoane.

Implementând aceste sau alte modele de inspirație, legiuitorii din diverse state prevăd: „orice persoană care contribuie la săvârșirea infracțiunilor prevăzute la alineatele (1) și (3) ale acestui articol sau care participă la organizarea acestor infracțiuni, se pedepsește cu închisoare pentru o perioadă minimă de cinci ani” (alin.(6) art.444 CP Mn); „oricine contribuie la săvârșirea traficului de ființe umane prevăzut de secțiunea 232 sau 233, prin recrutarea, transportarea, transmiterea, adăpostirea sau luarea unei alte persoane, se pedepsește cu închisoare de la trei luni la cinci ani” (alin.(1) art.233a CP Ger); „organizarea, conducerea și finanțarea traficului de persoane se pedepsește cu închisoare de la 7 ani la 15 ani și cu o amendă de la 4 milioane la 6 milioane de Leka” (alin.2 art.110/a CP Al); „oricine organizează un grup de persoane în scopul săvârșirii uneia din infracțiunile prevăzute la alineatele (1) și (2) din prezentul articol se pedepsește cu închisoare de până la 10 ani” (alin.(3) art.186 CP BH); „(1) cel care organizează un grup, bandă sau altă asociație pentru săvârșirea infracțiunilor prevăzute la art.418-a și 418-b CP Ma, se pedepsește cu închisoare de cel puțin opt ani; (2) cel care devine membru al grupului, bandei sau altei asociații în sensul alineatului (1), ori ajută grupul, banda sau asociația în cauză, se pedepsește cu închisoare de cel puțin un an; (3) membrul grupului în sensul alineatului (1), care denunță grupul înainte ca acesta să săvârșescă infracțiunea, va fi liberat de pedeapsă; (4) cel care determină, ajută sau sprijină săvârșirea infracțiunilor prevăzute la art.418-A și 418-b CP Ma, se pedepsește cu închisoare de la unu la zece ani” (art.418-c CP Ma); „oricine participă la instigare, la acordarea de asistență sau la exprimarea acordului în comiterea infracțiunii de trafic de ființe umane se consideră vinovat” (art.4 din Legea Omanului din 2008 cu privire la combaterea traficului de persoane); „orice persoană care cu bună-știință (a) închiriază sau subînchiriază o cameră, casă, construcție sau unitate, ori permite ca astfel de locuri să fie folosite, în scopul cazării victimei traficului de persoane sau (b) difuzează, publică, editează, emite sau distribuie

informații care sugerează sau fac aluzie la traficul de persoane, prin orice mijloace (inclusiv prin utilizarea de Internet sau de alte tehnologii informaționale), săvârșește o infracțiune; fiecare furnizor de servicii de Internet, care operează în Mauritius, are obligația de a raporta de îndată Poliției despre orice site pe serverul său, care conține informații ce vin în contradicție cu lit.b) alin.(2) art.11 din Legea Mauritiusului din 2009 cu privire la combaterea traficului de persoane; orice furnizor de servicii de Internet, care nu respectă lit.a) alin.(3) art.11 din Legea Mauritiusului din 2009 cu privire la combaterea traficului de persoane, săvârșește o infracțiune" (alin.(2) și (3) art.11 din Legea Mauritiusului din 2009 cu privire la combaterea traficului de persoane) etc.

În unele legislații, atestăm asimilarea faptei participanților secundari la infracțiunile privind traficul de persoane cu fapta autorului acestor infracțiuni. De exemplu, conform alin.2 art.3 din Capitolul doi „Răpirea persoanelor pentru trafic / vânzare sau prostituție” din Legea Cambodgiei din 29.02.1996 cu privire la reprimarea răpirii, traficării și exploatării de ființe umane, cei care sunt complici, traficant/vânzători, cumpărători vor fi supuși aceleiași pedepse ca și autorul infracțiunii. De asemenea, potrivit lit.a) alin.(1) art.11 din Legea Mauritiusului din 2009 cu privire la combaterea traficului de persoane, orice persoană, care trafică o altă persoană sau permite ca o altă persoană să fie traficată, săvârșește o infracțiune. La fel, în corespundere cu art.2 din Legea Ghanei din 2005 cu privire la combaterea traficului de persoane, „(1) nici o persoană nu trebuie să trafice o altă persoană sau să acționeze ca un intermediar în cazul traficului de persoane; (2) o persoană care încalcă prevederile alineatului (1) comite o infracțiune și urmează a fi condamnată la închisoare pe un termen de cel puțin cinci ani; (3) în sensul prezentului articol, intermediar este cel care participă la săvârșirea traficului de persoane sau este preocupat de orice aspect al traficului de persoane în temeiul prezentei legi, care poate să fie cunoscut sau nu familiei persoanei traficate”.

Mai mult, în unele legislații s-a ajuns să fie asimilate cu fapta autorului infracțiunilor privind traficul de persoane nu doar faptele participanților secundari la infracțiunile în cauză, dar și faptele persoanelor care sunt doar implicate în săvârșirea infracțiunilor privind traficul de persoane. De exemplu, în conformitate cu alin.1 art.5 din Legea Ciprului din 2000 cu privire la combaterea traficului de persoane și a exploatării sexuale a copiilor, persoana care trafică orice altă persoană sau orice alte persoane, cu sau fără consimțământul lor inițial sau cunoștințele lor inițiale, în scopul exploatării sexuale, contrar prevederilor de la art.3 și 4 din numita lege sau din oricare alte legi sau oricare tratat care interzice o exploatare similară, sau care cu bunăștiință instigă, asistă, tolerează sau permite, participă sau contribuie la un astfel de trafic de persoane, este pedepsită cu amendă de zece mii de lire sterline cu sau fără închisoare de zece ani.

Nu considerăm oportună implementarea în legislația Republicii Moldova și în cea a României a modelelor sus-nominalizate provenind din legislația Cambodgiei, Mauritiusului, Ghanei și a Ciprului. Aceasta pentru că ele au ca efect dediferențierea răspunderii penale a participanților la infracțiunile privind traficul de persoane, precum și neglijarea rolului concret al fiecăruia din acești participanți în aducerea contribuției la comiterea respectivelor infracțiuni.

În altă ordine de idei, este necesar să menționăm că, potrivit unor legislații, este posibilă fie liberarea de răspundere penală a persoanei care a săvârșit infracțiunile privind traficul de persoane, fie atenuarea pedepsei stabilite pentru respectivele infracțiuni.

Astfel, de exemplu, în art.225-4-9 CP Fr se prevede: „Orice persoană care a încercat să comită infracțiunile descrise în prezenta secțiune (se are în vedere Secțiunea I bis a Capitolului V din Titlul I al Cărții I a Codului penal al Franței din 22.07.1992 – *n.a.*) este liberată de pedeapsă, dacă, după ce a alertat autoritățile judiciare sau administrative, a împiedicat săvârșirea infracțiunii, și, după caz, a contribuit la identificarea autorilor sau altor participanți la infracțiune. Pedeapsa cu închisoarea stabilită autorului sau altui participant la infracțiune este redusă la jumătate în cazul în care, prin alertarea autorităților juridice sau administrative, s-a reușit împiedicarea săvârșirii infracțiunii ori s-a împiedicat producerea de pierderi de vieți omenești sau de invaliditate permanentă și, după caz, s-a contribuit la identificarea autorilor sau altor participanți la infracțiune. În cazul în care pedeapsa stabilită este detențiunea pe viață, aceasta este redusă la douăzeci de ani de închisoare”.

Sub anumite aspecte, de prevederea precitată se apropie cea de la nota 1 la art.127¹ CP FR. În aceasta se arată că persoana, care pentru prima dată a săvârșit fapta prevăzută la alin.1 sau la lit.a) alin.2 al respectivului articol, care a eliberat benevol victima și care a contribuit la descoperirea infracțiunii comise, este liberată de răspundere penală, dacă acțiunile ei nu conțin o altă componentă de infracțiune.

V.Florea și D.Ostavciuc recomandă legiuitorului moldovean să completeze art.165 și 206 CP RM, astfel încât acestea să conțină prevederi dedicate unui temei specific de liberare de răspundere penală, având ca model dispoziția de la nota 1 la art.127¹ CP FR [8].

Considerăm oportună o asemenea completare, cu condiția ca ea să aibă ca model nu doar prevederea de la nota 1 la art.127¹ CP FR, dar și prevederea de la art.225-4-9 CP Fr.

În ce privește dispoziția de la nota 1 la art.127¹ CP FR, în doctrina penală s-a propus perfecționarea acesteia. De exemplu, E.Velmezeva-Marahtanova consideră că dispoziția în cauză trebuie reformulată, după cum urmează: „Persoana, care a eliberat benevol victima, este liberată de răspundere penală în cazul în care a deținut victima în condiții de captivitate nu mai mult de 48 de ore, a renunțat la realizarea scopului său și a reparat prejudiciul pe care i l-a cauzat victimei” [9].

În ce privește propunerea autoarei de a stabili un termen maxim de 48 de ore în care victima este deținută în condiții de captivitate, în principiu, o considerăm binevenită. Or, cu cât mai mult timp se scurge din momentul obținerii de către făptuitor a controlului asupra facultății victimei de a se deplasa, cu atât mai reduse sunt șansele de eliberare a victimei. Stabilirea unui astfel de termen ar avea un efect de stimulare a făptuitorului să elibereze victima, fiind suficient pentru a-i acorda acestuia posibilitatea de a-și reevalua comportamentul infracțional.

În același timp, nu suntem de acord cu formularea „în cazul în care a deținut victima în condiții de captivitate” aparținând lui E.Velmezeva-Marahtanova. În cazul infracțiunilor privind traficul de persoane, nu este deloc obligatoriu ca victima să fie privată de libertate; ea poate fi doar limitată în libertate. În acest sens, S.Luca și G.-L. Safta opinează, just: „Fiecare dintre modalitățile alternative de săvârșire a infracțiunii de trafic de persoane poate presupune o restrângere totală sau parțială, după caz (sublinierea ne aparține – n.a.) a libertății de mișcare a victimei traficului” [10]. Ideea noastră o confirmă și următorul exemplu din practica judiciară a Republicii Moldova: *K.H. a fost condamnat, inter alia, în baza lit.a), b), c) alin.(2) art.165 CP RM. În fapt, la 02.02.2004, acționând împreună cu L.P., prin promisiuni false de angajare la muncă, profitând de starea materială gravă a lui M.A., K.H. a recrutat-o și a transportat-o în Turcia, în scopul exploatării sexuale. Pe parcursul a două luni, K.H. a organizat exploatarea sexuală a victimei, prin amenințarea și aplicarea violenței nepericuloase pentru viața și sănătatea persoanei, prin limitarea libertății victimei și lipsirea ei de documentele personale* [11].

În legătură cu condiția de renunțare a făptuitorului la realizarea scopului său, condiție specificată de E.Velmezeva-Marahtanova, nu putem decât să o sprijinim. Și I.Alihadjieva consideră că liberarea de răspundere penală, în raport cu cel care a săvârșit o infracțiune privind traficul de persoane, își demonstrează eficiența numai atunci când victima nu a fost supusă exploatării [12].

În fine, condiția de reparare a prejudiciului cauzat victimei decurge organic din prevederea de la alin.(1) art.57 CP RM. Conform acesteia, liberarea de răspundere penală în legătură cu căința activă presupune ca premisă, printre altele, repararea prejudiciului pricinuit de infracțiune.

Sintetizând, luând în considerație aspectele pozitive ale prevederilor de la nota 1 la art.127¹ CP FR, precum și de la art.225-4-9 CP Fr, propunem completarea art.165 și 206 CP RM cu alineatul (5), având același conținut: „Făptuitorul, care a eliberat benevol victima, este liberat de răspundere penală în cazul în care a limitat libertatea victimei sau a privat-o de libertate nu mai mult de 48 de ore, a renunțat la realizarea scopului său și a reparat prejudiciul pe care i l-a cauzat victimei. Făptuitorului i se poate aplica pedeapsa penală minimă, prevăzută la prezentul articol, dacă ea a alertat autoritățile în legătură cu săvârșirea faptei incriminate la prezentul articol și, prin aceasta, a contribuit la evitarea morții oamenilor, a vătămării integrității corporale sau a sănătății, a altor urmări grave sau la identificarea autorilor sau altor participanți la infracțiune”.

În încheierea acestei investigații, se impun anumite **concluzii** referitor la analiza subiectului infracțiunilor privind traficul de persoane în dreptul comparat:

1) părintele victimei sau o altă persoană, care poartă răspundere pentru acțiunile victimei, poate fi (însă nu este necesarmente) subiect special al infracțiunii de trafic de minori (trafic de copii);

2) nu este oportună implementarea în legislația Republicii Moldova și în cea a României a modelelor provenind din legislația Cambodgiei, Mauritiusului, Ghanei și a Ciprului, modele presupunând asimilarea cu fapta autorului infracțiunilor privind traficul de persoane a faptelor participanților secundari la infracțiunile în cauză, precum și a faptelor persoanelor care sunt numai implicate în săvârșirea infracțiunilor privind traficul de persoane.

Abrevieri:

CP Al – Codul penal al Albaniei din 27.01.1995

CP BH – Codul penal al Bosniei și Herțegovina din 01.03.2003

CP Ger – Codul penal al Germaniei din 15.05.1871
CP Fr – Codul penal al Franței din 22.07.1992
CP FR – Codul penal al Federației Ruse din 24.05.1996
CP Ma – Codul penal al Macedoniei din 23.07.1996
CP Mn – Codul penal al Muntenegrului din 17.12.2003

Referințe:

1. Zaharia G.C. Traficul de persoane: Rezumat al tezei de doctorat. - București, 2011, p.9.
2. Уголовный кодекс Испании / Под ред. Н.Ф. Кузнецовой, Ф.М. Решетникова. - Москва, Зерцало, 1998.
3. Сейтхожин Б.У. Торговля несовершеннолетними: проблемы и возможные пути их разрешения. - În: Актуальные проблемы уголовного права, криминологии и уголовно-исполнительного права: Материалы Международной научно-практической конференции. - Караганда, Кар.ЮИ МВД РК им. Б.Бейсенова, 2004, с.77-80.
4. Brînză S. Teoria și practica interpretării judiciare a normelor referitoare la infracțiunile privind viața sexuală (art.171-175 CP RM) // Revista științifică a USM „Studia Universitatis”. Seria „Științe sociale”, 2010, nr.8, p.156-211.
5. Brînză S., Stati V. Calificarea infracțiunilor privind viața sexuală: controverse și soluții // Revista Națională de Drept, 2007, nr.5, p.2-10.
6. Новое уголовное право России. Особенная часть / Под ред. Н.Ф. Кузнецовой. - Москва: Зерцало, ТЕИС, 1996, с.95.
7. Alecu Gh. Instituții de drept penal. Partea Generală și Partea Specială. - Constanța: Ovidius University Press, 2010, p.660.
8. Флоря В.Н., Оставчук Д.И. Уголовная ответственность за преступления, связанные с торговлей людьми: законодательство и судебная практика // Адвокат, 2012, № 3, с.27-32.
9. Вельмезева-Марахтанова Е. Проблемы освобождения от уголовной ответственности за преступления против свободы личности // Уголовное право, 2008, № 3, с.31-35.
10. Mateuț Gh., Petrescu V.E., Ștefăroi N. et al. Traficul de ființe umane: infractor, victimă, infracțiune. - Iași: Asociația Alternative Sociale, 2005, p.120.
11. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție din 26.10.2009. Dosarul nr.4-Ire-415/09. www.csj.md (vizitat 03.06.2012)
12. Алихаджиева И. Недостатки законодательной регламентации уголовно-правовой борьбы с торговлей людьми // Уголовное право, 2006, №5, с.4-6.

Prezentat la 28.06.2012